

Spoken

n (vekaanzie-)verhaal ien t Grunnegers deur Bé Kuipers

Mien vraauw en ik waren nog nooit ien Engeland west. t Is wat iengewikkeld om der te kommen. Men mout mit boot of vlaigtuug. Leste joaren kin t ook mit autotraain deur tunnel. Desondanks is t toch n hail gedounde, terwiel noar Duutslan of België je gewoon grens over rieden kinnen. Mor feidelk is ter bie ons gewoon nooit van kommen.

Sinds n joarofwat hebben wie n Engelse schoonzeun, dij traauwens ien Zwitserland woont mit onze dochter. En doarom hebben mien vraauw en ik n lutje week bie zien olders op bezuik west ien Engeland, ien Bretforton, doar zai wonen. Mit vlaigtuug, de kortste raaistied. Wie wollen wel ais zain woar schoonzeun opgruid is.

Bretforton is n stilleg dörpke van roegweg doezend ienwoonders dat ligt ien de Midlands tusen Londen en Birmingham. t Ligt dichtachteg bie de Cotswolds, n heuvelachtege streek mit bos en ook mit golvende gele koolzoadvelden, n mooi gezicht. Net n beetje Zuud-Limburg, mor den zunder koolzoad. En mit ollerwetse dörpkens en stadjes ien Anton Pieck-stiel.

Wie zagen ien de Cotswolds grode en dure hoezen mit weelderge toenen. Was allerdeegs n dörpke, Broadway, dat ienderdoad beston oet ain laange, braide weg mit apmoal kapitoale hoezen aan weerskanten. Mien schoonzeun zee dat zien olders ien Engeland ook n groot hoes hebben. Mit n spook, zoas dat heurt ien Engeland.

Joa, dat zee e netuurlek nait ien t Grunnegs. Hai sprekt mor naauw n poar woorden Nederlands, loat stoon Grunnegs, allenneg 'gezellig', 'slaapje', 'lekker' en nog n poar van zukke woorden. Mor dit is n Grunnegs stukje dat, zodounde. Ook ien Zwitserland sprekt schoonzeun Engels en wie netuurlek ook, as we doar bennen. Aans as wie, kin hai kin hom mit zien moudertoal hoast ien haile wereld redden.

En t was ienderdoad groot hoes en veur n dail ook n hail old hoes. t Oldste gedailte oet 17e aiw was begun veurege aiw n gruintewinkel van grootolders, mit klaaine roamen, swoare, swaard vaarfde baalken aan t plefond en apmoal haile leeg en alles baauid ien netuurstain, n gele maargel.

t Eerste wat wie te heuren kregen was: "Mind your head!" En ienderdoad heb ik n moalofwat vrezelk mien kop stöt. Ook holten zoelen en schune dwaarsbaalken, apmoal swaart, stoken slim òf tegen t widde plefond. Net of t op joe vil, zo leeg en duuster. t Oogde wel hail oorpronkelk en apaart. Ook wel gezellig, doar nait van.

Gastheer het winkel oetbaauid tot n groothandel ien gruinte en fruit mit garages veur zien vrachtauto's, n kantoor, opslag en nog wat biegebauwen. Aal dij roemtes bennen der ien loop van tied bie aanbaauid, n hail complex. Hai is nou op penzioun en is stopt mit zien bedrijf. Baaide ollu wonen zulf ien t oldste dail van t complex. Aander gedailten worden verhuurd o.a. as bed and breakfast.

Nee, doar konden wie nait tegenop. Nait dat ik dat ook wol. Ik vien dat wie ook n mooie wonderij hebben. Veul klaainer, joa, mor ik von t doar mit nkander wel slim hokkerge en olderwets. Wie slaipen boven woonkoamer en t was doar zo geheureg dat, wie konden hoast ale gesprekken beneden verstaan, as t nait ien dat rappe, ploatselke dialect ging.

Vlouer van ons sloapkoamer was zo schaif, ik heb t opmeten: n verschil van 15 centimeter van achterkaant tot veurkaant. Ik kon dat zain aan n nije klaaierkaast over volle bredte van sloapkoamer dij wotterpas ston. Ook toaveltje bie ber ston schaif mit n taaibere laamp ter op mit n glazen kap.

Ik heb geern wat aarmslag om mie tou en sloapkoamer was nait al te groot. Votdoalek eerste oavend kon ik laamp nog net griepen, aans was e op grond kledderd, mit ale gevolgen. Hai huifde vanwege dij schaive vlouer mor n luk tikje hebben. Ik heb doalek n poar boukjes, dij boven op bersplaank stonden, onder baaide veurste poten doan en dou was t beder.

Deur noar ons sloapkoamer tou was ook haile leeg, je mozzen der ale moalen vergoud om denken dat je kop noar beneden deden om der ien te kommen. Ik haar aingooal t idee dat wie oet n soort verplichte eerbied boegen mozzen. Net zo as der voak zegd wordt van de zogenoemde Noormannenpoortjes bie mainste olle kerken ien Grunnen. Wat traauwens nait zo is, mor dat is weer hail aans wat.

En plafond van onze badkoamer, dij bie sloapkoamer heurde, was zo leeg, je konden allain zittend op wc vanwege n dikke baalk. Dat was veur ons gain groot ongemak, mor as ik den weer ienten kwam, mos ik slim oppazen dat ik kop nait stötte. Bie wastoavel kon ik wel rechtop stoan, mor ain verkeerde bewegen en ik kwam mit kop tegen baalk aan.

Wieder was t apmoal prima veur nkander. Allain t ber was tot heuphoogte zo hoog, zunder ziedplanken of zo. Ik was snaachts wel ais baang dat ik ter òf valen zol. n Spook heb ik nait zain. Meschain wel heurd, ik mainde aal dat ik snaachts wat zuchten en steunen heurde. Mor och, zo'n old hoes het verschaaiden geluden dij ik nait thoesbrengen kon. k Heb ter wel om sloapen.

Noast heur hoes staait n haile olle kroug, "The Fleece Inn", n traditionele Engelse pub, aigendom van de 'National Trust', wat Monementenzörg bie ons is. Hai stamt oet t lest van middelaiwen. Haildaal ien vakwaark, wit besmeten, n raaiten dak en mit nog oorspronkelke stainen vlouers van grode pladde vlinten.

n Hail lutje bar, doar je allain mor stoan kinnen mit hoogoet n man of vief. En twij grodere roemtes, n soort gelagkoamers, mit ien houken hoge holten banken, zoas ien olle traainen. En verder nog wat logeerkamers. De grode Engelse toneelschriever Shakespeare (1564-1616), dij doar ien de buurt geboren is (ien Stratford upon Avon, doar wie ook west hebben), het ter nog logeerd.

Elke roemte het n open heerd en op grond veur heerd bennen krietcirkels trokken. Dat is om te veurkommen dat heksen deur schosstain kommen. Ook op deuren zitten marktaikens om gaisten te weren. Bie ain van dij holten banken zat vlak bie grond n luk loekje dij open kon. Ain van barkeepers vertelde ons enthousiast van ales over dizze "Inn" en wat ter apmoal gebeurd is ien t verleden.

En dat was nogal wat. Bieveurbeeld dat ter twij olle schounen van ain van vrougere aigenders achter t loekje stonden. Mit dij aigender is t nait goud oflopen. As je dij schounen aanroaken, overkomt joe ook ongeluk volgens zeggen, n aarm of bain breken, zaikte en aander meleur. Hai dee t loekje veur ons open om even te kieken. En joa, doar stonden twij haile olle, vertrapte schounen, wit oetsloagen.

En den is t gebruik dat n aander, dij ook ien t complot zit, joe van achtern aanstöt terwiel je op hoek bie t open loekje zitten, zodat je toch mit haand of aarm tegen dij schounen aankommen. t Overkwam mie vanzulf, ik heb doar schienboar n neus veur. Ik kon schounen nog net ontwieken, mor vil zodoude wel wat maal op grond. En ik schrok mie dood. Haile kroug bolderde van t laggen...

Nou ik ter toch over heb, de veurege aigenoares, Lola Taplin haitte ze, dij heur haile levent ien dizze Inn woond het tot heur 83-ste, schient ter nog regelmoateg om te swienen en mit borden, potten en pannen te smieten, n soort van Poltergeist. Net dou wie der waren nait vanzulf... Meschain het schoonzeun dat bedoud mit zien spook.

Der gebeurt doar meer op dit gebied. Ainmoal ien t joar komt ter n begroafenisstoet mit koetsen en swaarde peerden aan bie kerk. Mor gainain ien dörp dij wait wel of der dood is en veur wel der n oetvoartdainst holden wordt. En ien de landerijen om t dörp tou wordt regelmoateg bie nacht en ontied n vraauw zain, mit heur aigen kop onder aarm.

t Is mie apmoal veur staarvenswoar verteld ien "The Fleece Inn", onder t genot van n pint donker Engels bier zunder schoem. Mooi laand, dat Engeland, mor wel wat apaart. Ze rieden

doar aan verkeerde kaant van weg, leven n uur ien t verleden en hebben gain euro, mor nog dat roare Engelse geld. Toch hebben wie ons der best vernuverd.

Ien mien veurege verhoal "Bloasmeziek" haar ik t over fanfarekorps "Dilletant" oet Sauwerd. Ik schreef dat belangriekste oorzaak van t opheven van "Dilletant" volgens mie was, de kerk-scheuren tussen grefemeerden en vrijgemoakten ien 1944. Dat gebeurde vlak noa oorlog voaker dat men oet nkander ging vanwege t geloof. Dij lien heb ik deutrokken veur "Dilletant". Ten onrechte, zo is mie bleken. En dat wil ik hier even rechtzetten.

Ik heb hierover proat mit de heer Willem Bloem oet Klaain Wetsen, ain van de leste, nog levende leden van "Dilletant". Bloem zee dat ter mor drij leden van t korps vrijgemoakt waren en dij wollen haildaal gain rebulie. Doar laag t nait aan. Nee, was veul meer n stoapeln van omstandegheden.

Summege leden haren n ainmansbedrief en haren doarvandoan voak minder tied veur t korps. Veul families ien dij tied emigreerden of trokken vot noar Holland en der was ook gain aanwas van jonge leden. Dij oorzoaken golden vanzulf ook veur fanfarekorps "Adorp", zoas ik schreef ien mien stukje. Toch waren ze der ien Sauwerd bliekbaar toch kwetsboarder veur.

Mor drup dij emmer overlopen dee was n kwestie mit Oranjeverainen bie n optreden van "Dilletant" op Keuneginnedag ien begun viefteger joaren. Dat ging der over dat t korps 25 gulden vroug veur onkosten o.a. van diregent. Van Oranjeverainen vonden ze dat t korps dat wel vergees doun kon. Dou zeden leden tegen nkander: "Woar doun wie t aigelk nog veur?" Oardeghaid was der dou haildaal òf, volgens Bloem en daarom hebben ze der mor n punt achter zet.

Bé Kuipers

Groninger verhalen online

De eerder verschenen Groninger verhalen van Bé Kuipers staan 'los' online via:

 www.contactblad.info/groningerverhalen.html

Adorp overhandigt handtekeningen voor behoud school

Ruim 400 personen hebben hun handtekening gezet ter ondersteuning van de actie om OBS De Wierde in en voor Adorp te behouden. De rol met de handtekeningen is donderdag 25 juni overhandigd aan de directie van Lauwers & Eems, de scholenorganisatie waar OBS De Wierde onder valt.

Sinds Adorp vorig jaar overrompeld werd door het feit er plannen waren om de school in Adorp te laten fuseren met die in Sauwerd, zijn er gesprekken gevoerd tussen Dorpsbelangen Adorp en de schooldirectie Lauwers & Eems. Daarbij zijn wel verwachtingen gewekt, maar dat leidde desondanks niet tot concrete toezeggingen. Vandaar dat vorige week de handtekeningen (die al eerder waren ingezameld) alsnog zijn overhandigd. Daarbij heeft mw. Volp namens Eems & Lauwers toegezegd de situatie in Adorp serieus in overweging te nemen. Maar verder dan deze toezegging ging ze niet. Hopelijk biedt het aantal handtekeningen wel perspectieven. Adorp heeft er namelijk veel meer ingezameld dan Garnwerd waar de school nu wel open blijft...

Adorp verkoopt reling sportveld

Onlangs is begonnen met het weghalen van de metalen reling rond het voormalige voetbalveld van Adorp. Dit wordt eerst te koop aangeboden aan inwoners van Adorp, daarna krijgen ook andere gegadigden de mogelijkheid een stuk reling te kopen. Zie www.adorp.com.